

مقاله‌ای از **حسین هوشمند** درباره فلسفه سیاسی رالز

جان رالز و آینده روشنفکری و سیاسی ایران

جان رالز با ارائه نظریه‌ای درباره عدالت، موجب شد تا فلسفه اخلاق و فلسفه سیاسی -که در بهترین حالت گرفتار بحث‌های تحلیل زبانی یا مناقشات فیصله‌ناپذیر ماتریزیکی بودند- احیا شوند و به طرح مسائل واقعی بازگردند؛ مانند عدالت چیست؟

صفحه ۶

سرمقاله

پیامدهای شورش گروه واگنر

کوروش احمدی

دیپلمات پیشین

شورش یک گروه مزدور نظامی علیه فرماندهان نظامی روسیه به سرعت در مرکز توجه جهان قرار گرفت و این سؤال را پیش آورد که در صورت بروز فتوری جدی در ارکان رهبری پوتین سرنوشت فدراسیون روسیه با اقوام گوناگون و بیش از شش هزار کلاهدک هسته‌ای چه خواهد شد. این سؤال برای کشورهای همجوار روسیه و به‌ویژه برای ایران که همسویی و همکاری‌های فزاینده با روسیه دارد، یابد مطرح باشد. طرح چنین سؤالی در یک حکومت فردی که همه ارکان آن بر محور یک فرد می‌گردد و همه وفاداری‌ها باید متوجه او باشد، کاملاً بجاست. سستی و آشکارشدن ضعف فرد حاکم در این‌گونه رژیم‌ها می‌تواند موجب فعال‌شدن کسسل‌های بیشتر و بیدارشدن تعارض‌های خفته، از جمله در ارتباط با مسئله جانشینی که گرآینگاه اصلی تعارضات در این‌گونه رژیم‌هاست، شود.

هم شرایط عمومی روسیه و هم اشتباهات پوتین در جریان این شورش نظامی به موقعیت او لطمه غیرقابل جبرانی زده است. با توجه به اینکه نزاع بین پریگوژین، رهبر گروه واگنر، و فرماندهان نظامی روسیه سابقه طولانی دارد، سؤال این است که چرا پوتین نتوانست قبل از این شورش مشکل را در این حوزه حیاتی کنترل کند. اینکه نیروهای نظامی روسیه اقدامی برای جلوگیری از حرکت گروه واگنر به سوی شهر وستوف نکردند و ستادهای نظامی و اطلاعاتی حیاتی در آن شهر بدون مقاومت به کنترل افراد پریگوژین درآمدند، مسئله مهمی بود. اینکه در ادامه، نیروهای پریگوژین بدون برخورد با مانعی به ادعاى او تا ۲۰۰ کیلومتری مسکو پیش رفتند، بسیار جدی بود. اینکه نیروی شبه‌نظامی چچنی قدیروف، در غیاب اقدامی از سوی ارتش رسمی، برای مقابله با گروه واگنر در منطقه روستوف مستقر شد نیز حائز اهمیت بود. این تحولات را باید در کنار گزارش‌های عیدیه درباره بی‌کفایتی و فساد فرماندهان روسی و ضعف‌های لجستیک و اطلاعاتی ارتش روسیه در اوکراین و نیز نارضایتی نظامیان و تردید درباره میزان وفاداری نظامیان به پوتین دید. پوتین اشتباهاتی نیز در جریان بحران مانند بی‌تصمیمی او طی حدود ۲۴ ساعت، خان‌ن‌ن‌امیدن پریگوژین و سپس عفو او و مقایسه شرایط روسیه با شرایط سقوط تزار در ۱۹۱۷ م‌ترکب شد.

سؤال مهم اکنون این است که آشکارشدن ضعف مدیریتی پوتین و تردید درباره توانایی اداره امور کشور چه عواقبی ممکن است از این پس داشته باشد. پریگوژین با توجه به روحیه‌ای که دارد بعید است ساکت بماند. او می‌تواند به قطبی برای بسیج ناسیونالیست‌های افراطی روسیه و منتقدان پوتین تبدیل شود. او مطابق نظر سنجی‌ها در رده پنجم محبوب‌ترین سیاست‌مداران روسی قرار دارد و برخورد مثبت بخشی از ساکنان روستوف با گروه واگنر گویای این امر بود. در ماه‌های اخیر نظرات انتقادی او درباره بی‌کفایتی و فساد فرماندهان به نحوی فزاینده در رسانه‌های روسی مطرح می‌شود. این می‌تواند یکی از دلایل تردید کرملین در نحوه مقابله با او بوده باشد و به همین دلیل، حذف فیزیکی او نیز ممکن است آسان نباشد. بعید است که پریگوژین که شخصی جاه‌طلب و افراطی است، خانه‌نشین شود یا به کار ساندویچ‌فروشی سابقش بپردازد. از طرفی، اتهام بی‌کفایتی و فساد فرماندهان نظامی او در جنگ اوکراین ممکن است پوتین را به فکر بعضی اصلاحات و برخورد با فرماندهان بیندازد که خود می‌تواند عامل بی‌ثباتی دیگری باشد. راه‌حل دیگر پوتین این است که ضمن خودداری از هرگونه عقب‌نشینی که راه‌حل مطلوب این‌گونه رهبران است، به سرکوب بیشتر دست بزند. این راه‌حل در داخل و خارج روسیه مشکلات خاص خود را ایجاد خواهد کرد.

از طرفی، شورش واگنر که با ضد حمله نیروهای اوکراینی نیز هم‌زمان بود، می‌تواند کار اداره جنگ اوکراین را به چهار دلیل دشوارتر کند: ۱- این شورش باعث تقویت روحیه مقامات سیاسی و نظامی و مردم اوکراین شده است، ۲- گروه واگنر که مؤثرترین نیروی روسی در جنگ اوکراین بود، دیگر نیروی فعالی نخواهد بود؛ زیرا رهبر گروه به تبعید رفته و چندده هزار عضو آن نیز یا پراکنده خواهند شد یا جذب ارتش رسمی روسیه، ۳- پریگوژین یک روز قبل از شورش، فرماندهان نظامی روسیه را متهم به فریب رئیس‌جمهور درباره احتمال حمله ناتو به روسیه با کمک اوکراین کرد و به این ترتیب توجه اصلی پوتین برای جنگ اوکراین را بی‌اعتبار خواند ۴- اتهامات پریگوژین علیه فرماندهان می‌تواند در بین صفوف نظامیان روسی در اوکراین اثرات سوئی داشته باشد.

از نظر بین‌المللی، در شرایطی که هیچ کشور خارجی‌ای نفوذی بر تحولات داخلی در روسیه ندارد، دنیا عمدتاً متوجه تأثیر بی‌ثباتی داخلی در روسیه بر تسلیحات هسته‌ای این کشور و جنگ اوکراین و نیز جلوگیری از سربریز بحران به خارج روسیه است. نظر غرب درباره پریگوژین منفی است و او را افراطی‌تر و تندروتر از پوتین می‌داند. کیفرخواستی در آمریکا علیه پریگوژین به اتهام دخالت در انتخابات ۲۰۱۶ با نفع ترامپ باز است. برخی نیز احتمال رفتارهای پرخطر از جانب یک پوتین ضعیف را بیشتر می‌دانند؛ بنابراین از این پس تحولات داخلی روسیه بیش از پیش زیر ذره‌بین خواهد بود. از طرفی شورش واگنر به‌همراه جنگ فرسایشی در اوکراین می‌تواند موجب کاهش توان نهادهای نظامی و اطلاعاتی روسیه و امکانات دیپلمات آن کشور برای فعال‌ماندن در خارج و مناطقی مثل سوریه شود. ضمن اینکه تضعیف عمومی موقعیت پوتین نیز می‌تواند بر موقعیت بین‌المللی روسیه اثر سوء داشته باشد.

روزنامه شرق

سه‌شنبه ۶ تیر ۱۴۰۲ • ۸ ذی‌الحجه ۱۴۴۴ • ۲۷ ژوئن ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۸۷ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

همایش بزرگداشت هفته قوه قضائیه برگزار شد

تاکید رؤسای قوا بر عملکرد یکپارچه

شرق: به مناسبت هفته بزرگداشت قوه قضائیه، سران سه قوه با حضور در سالن اجلاس سران در همایشی به همین مناسبت حضور یافتند و هر سه بر هم‌افزایی و همکاری و عملکرد یکپارچه قوا تأکید کردند.

صفحه ۲

در «شرق» امروز می‌خوانید: آینده‌نگری زیر سایه دولت؟، تفاهم‌نامه با قرارگاه خاتم قد می‌کشد، گام بعدی پوتین در ابهام، وضعیت قرمز برای یحیی؛ شروع تمرین با کدام بازیکن؟

یک سال بعد از توقف، بار دیگر یکی از مطرح‌ترین زیستگاه‌های طبیعی ایران در مثلث خطر ساخت پتروشیمی قرار گرفت

بازگشت فنس‌ها به میانکاله

بی‌خطر بودن، قرار است در یکی از مهم‌ترین زیستگاه‌های طبیعی ایران که اهمیت فراوانی در تنوع زیستی دارد، ساخته شود. سازمان حفاظت محیط زیست و دستگاه قضائی کشور از یک سال گذشته بزرگ‌ترین مخالفان ساخت این پروژه بودند؛ اما با وجود اظهارات صریح این مقام‌ها در دولت و قوه قضائیه، مالک و پشتیبان‌های این پروژه با جدیت در حال ساخت آن هستند.
علاقه‌مندان به محیط زیست و کنشگران مدنی که سال گذشته با دریافت دستور توقف ساخت این پتروشیمی به موفقیت بزرگی در کارزارهای محیط‌زیستی دست یافته بودند، بار دیگر در حال راه‌اندازی کارزاری علیه این پتروشیمی هستند تا برای همیشه رشد چراغ‌های ساخت این پتروشیمی از مزارع حسین‌آباد حذف شود.
داستان از کجا شروع شده؟

این گزارش را در صفحه ۱۰ بخوانید

پتروشیمی‌ای که در یکی از ۹ ذخیره‌گاه زیست‌کره ایران و یکی از تالاب‌های فهرست کنوانسیون رامسر قرار است ساخته شود. پتروشیمی‌ای که بدون دریافت سند ارزیابی محیط‌زیستی و تأییدی برای

موج انتقاد به نحوه کارکرد جناحی رسانه ملی در میان مسئولان و مدیران دوره‌های مختلف بالا گرفت

هشدار به مخاطب‌گریزی «آنتن»

محمد مهدی اسماعیلی:

صداوسیما در حال از دست دادن مرجعیت خود است

علی جنتی:

تحولات اجتماعی خود را تحمیل می‌کنند، باید به پیشواز تحولات رفت

علی لاریجانی:

صداوسیما دیگر نمی‌تواند کارکرد انحصاری خود را در جامعه داشته باشد

این گزارش را در صفحه ۲ بخوانید

یادداشت

قوه قضای کار آمد و حقوق بشرگرا

صالح نقره‌کار

وکیل دادگستری

۱- هفته قوه قضا با یاد شهید بهشتی و مردم‌دوستی او قرین است. سال‌ها می‌گذرد و مدیران می‌آیند و می‌روند و آنچه ماندنی است خدمت به مردم است. میهن‌دوستان می‌دانند که دغدغه ایران قوی بدون قوه قضای کارآمد و اثربخش فقط یک شعار است. نقش کلیدی قوه در برقراری حکومت قانون و ضدیت با فساد و دفاع از آزادی جایگزین ندارد. قوه اگر مستقل و کارآمد باشد، فضای توسعه‌ای برای کشور امن می‌شود. برای تغییر و تحول تفکر راهبردی و توسعه‌یافته لازم است. با شعار و مصاحبه و خطابه تغییری رخ نمی‌دهد. زبان توسعه شاخص‌محور و استانداردپرداز است. هر قدر قوه قضائیه عدالت‌مندتر، تبعیض‌ستیزتر، حقوق‌بش‌رگراتر، قانون‌مندتر و سریع‌تر باشد، موتور محرک توسعه بهتر کار کرده و کشور را میزان‌تر روی ریل خیر عمومی پیش خواهد برد. قوه قضا وسیله اعمال اقتدار دولت‌ها نیست. وسیله دفاع از حق‌ها، آزادی‌ها و مالکیت است. هر یک از این دو نگاه پیامدهای عملی در رفتار قضا و بازرسی‌ها دارد.

۲- ملاک اصلی این است که در پناه عدالت، رنج مردم کم شود. با هر گفت‌وگویی جز این فرجام راه بیراهه است. البته این غایت عدالت که گشایش برای شهروندان می‌آفریند با شاخص‌هایی باید نهادینه شود. بنابراین نهاد نظرسنجی در قوه قضا باید فعال‌انتر عمل کند. ارزیابی مستمر و اندازه‌گیری دقیق در آزمایشگاه توسعه ما

یاد

تولدت مبارک محمد امیرمظاهری

یکبار دیگر روزگار ورق خورد تا ما در روز تولدت نام ماندگارت را برای یکدیگر نجوا کنیم، تولدی که سایه شد و مهریابی را بی‌دریغ در سینه آدمیان دمید. شادیم از روزی که آمدن تو را نوید می‌دهد. تولدت را دوست داریم تا حلقه‌ای از یادت بسازیم و نیکی‌هایت را دوباره زمزمه کنیم. محمد امیرمظاهری، می‌دانیم که هنوز هستی و از جایی دور و در میان آبی آسمان و در آغوش پروردگار محبت، دنیای ما را تماشا می‌کنی. مرگ برای تو اتفاقی بود که مهریابی را داغدار کرد. رفتی، پر کشیدی اما این نبودنت نتوانست آغاز بوندت را از ما بگیرد. تولدت را می‌دانیم و هر سال با همین کلمات نقشی که از خیال تو مانده است را برای خود تازه‌تر می‌کنیم. به احترام زندگی و برای بزرگداشت دوستی و رفاقت، به

را از کلی‌گویی و حرف‌های شهودی فارغ می‌کند. فضای گفت‌وگوی نخبگانی و نقد و آسیب‌شناسی مستمر نیاز است. باید راجع به توسعه قوه قضا و شاخص‌های آن سخن بگوییم. از اطاله دادرسی تا نحوه اجرای احکام. از وضعیت دادستان‌ها و نحوه اقدام آنها در زمینه احیای حقوق عامه و دفاع از آزادی‌ها و حقوق بشر، از رعایت شان وکیل و التزام محاکم به پاسداشت حق دفاع باید نگاه مسئله‌محور شکل بگیرد. نقدهای کلی‌گویی هم دیگر حثایی ندارد. بیرون گود نشستن و حرف‌های انتزاعی زدن چاره نیست.

۳- یکی از بحث‌ها نسبت قوه قضا با آزادی‌هاست. دادستان‌ها به‌عنوان مدعی‌العموم از طرف جامعه بیشتر مدافع نظم و امنیت و ثبات هستند . جهره‌ای که از دادستان‌ها به تصویر کشیده می‌شود باید بازبینی و بازآرایی شود. اگر قوه قضا در طول یک سال آمار زندانی را پایین آورد، اگر آمار ورودی پرونده کم شد، اگر پیشگیری‌ها اثربخش و کارآمد بود و نگاه آمارزده سایه بر کیفیت آرای محاکم نگسترانید، می‌شود گام به گام بر محور توسعه راه فهم کرد. معیارهای عینی و ملموس باید محک ارزیابی باشد. قوه قضا رو به مردم، پشت به سلسله‌مراتب قدرت، سزاوار است. همه اینها شاخص و خطکش اندازه‌گیری و دیده‌بانی می‌خواهد.

۴- کیفیت آرا، استقلال و کارآمدی هر کدام یک شاخص اندازه‌گیری هستند. ما باید در آزمایشگاه ارزیابی توسعه‌جه قوه قضا معیار دست‌مان باشد تا بتوانیم کاستی‌ها و قوت‌ها را درست ببینیم و به‌صورت پیمایشی و تحلیلی راه‌حل‌ها و فرصت‌ها را خلق کنیم. مردم از قوه، تبعیض‌ستیزی می‌خواهند. شهروندان مناسبات سیاست‌زده را لمس می‌کنند .

۵- قوه مردم‌محور راه راستی را پیشه می‌کند و از گردن‌کلفت‌ها متاثر نمی‌شود. پس رو به مردم حرکت دارد، لذا باید مدام توسط

خانواده و دوستانت

صفحه ۲

«شرق» ضمن بازخوانی شرایط اقتصادی و اجتماعی ازدهای زرد، ستارویی سیاسی مقایسه مردم ایران با چین را بررسی کرد

تحریف چین

گزارشی از تعلق خاطر خانواده امام ^(۹) به سرخابی‌های تهران

جایگاه ویژه فوتبال در جماران

توضیحات بانک مرکزی درباره اقساط وام جدید مسکن

واکنش بانک مرکزی به گزارش «شرق»

گفت‌وگو با علی پاکزاد به بهانه نمایشگاه «در برابر فراموشی» در خانه هنرمندان ایران

و جنگ یک تکرار است

یادداشت

در اهمیت «گفت‌وگو»

حسین حقگو

کارشناس اقتصادی

گفت‌وگو ضرورت حیاتی جامعه امروز ایران است، گفت‌وگو در معنای واقعی آن البته. مثلاً همین هفته قبل از نهمین گفت‌وگوی تلویزیونی رئیس‌جمهور با مردم خبر داده شد. اما تنها چیزی که اتفاق نیفتاد گفت‌وگو بود. چراکه طرف دیگر یعنی «مردم» غایب بودند. این البته مختص ایشان در مقام ریاست دولت سیزدهم نبوده و رؤسای دولت‌های قبل و حتی سنت دیرین حکومت‌داری در این سرزمین چنین بوده است؛ مونولوگ‌هایی که گاهی بنا به اجبار زمانه سعی شده در آنها ادای «دیالوگ» یا «گفت‌وگو» را درآورند و در نتیجه برخلاف آنچه «حکومت، چیدمان درست چیزهاست» (میشل فوکو) کمتر چیزی سر جای درست خودش قرار گرفته است. در حوزه اقتصادی ده‌هاست فعالان اقتصادی و صاحبان بنگاه‌های صنعتی از دخالت‌های دولت در اقتصاد از تعیین قیمت کالاها و خدمات و قیمت ارز و بهره بانکی و... تا محدودیت‌های تجاری و غلبه ملاحظات سیاسی بر ملاحظات اقتصادی به ستوه آمده‌اند. پاسخ اما به‌جای شنیدن این صداها و انجام گفت‌وگو با این افسراد و نهادهای نمایندگی‌کننده، تقدیم تعارفات و تعریف و تمجید از بخش خصوصی بوده است و انجام تغییرات بخش‌نامه‌ای و دستورالعملی و نه انجام یک گفت‌وگوی واقعی و پذیرش ضرورت ایجاد تغییرات اساسی در نگرش‌ها و حکمرانی اقتصادی. چنان‌که عملکرد بیش از یک دهه‌ای شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی (شورایی که براساس ماده ۲۵ قانون پنجم توسعه در سال ۱۳۸۹ به‌عنوان یک نهاد قانونی و فرافوه‌ای تشکیل شد) که به منظور «تبادل‌نظر دولت و بخش خصوصی و تعاونی و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی این بخش‌ها، بررسی و رفع موانع کسب‌وکار و اتخاذ تصمیم مؤثر و...» شکل گرفت، کمتر حاصلی در جهت حل مسائل اساسی اقتصادی و صنعتی داشته و برعکس اکثر مسائل و مشکلات این حوزه‌ها هر روز حادث و تبدیل به ابرچالش شده‌اند. چنان‌که با شدتی بیش از قبل با سرکوب قیمت‌ها و توزیع انواع رانت‌ها و وجود انواع انحصارات و شبه‌انحصارات و تصدی‌گرایی و بنگاهداری‌های دولت و نهاده‌ها و ممنوعیت و محدودیت‌های تجاری و... مواجهیم. به‌عبارتی هنوز مهم‌ترین سؤال‌های اقتصادی کشور سر جای خود باقی مانده و حی و حاضرند، از پلاتکلیفی نقش دولت در اقتصاد و نسبتش با بخش خصوصی تا رابطه با جهان و الگوی توسعه اقتصادی و صنعتی و نحوه تأمین مالی بنگاه‌ها و اندازه آنها و جذب سرمایه و ارتباط با زنجیره‌های تولید و مشارکت‌دهی نهادهای بخش خصوصی در تصمیم‌گیری‌ها و تصمیم‌سازی‌ها و... چرا چنین شده است؟ به نظر می‌رسد پاسخ آن است که اصولاً بخش خصوصی و نهادهای نمایندگی‌کننده آن، نهادهایی خودی و همکار و همراه دولت محسوب نشده و همواره با سوءظن به آنها نگریده شده است.

موازات روز آمدنت چشم‌هایمان را روی نام تو باز می‌کنیم. تمام‌شدنی نیست این باهم‌بودن‌ها و هرگز از یاد نخواهیم برد که انتهای رفاقت و سایه‌های باهم‌بودن را هر روز گرم در آغوش می‌گرفتی. خودت می‌دانی تمام نمی‌شوند وصل‌های بزرگی که به نام آدمیت شکل گرفته‌اند. برای همین از ما بپذیر که دلمان می‌خواهد امروز که نامش تولد توست، در حوالی شمع خاطرات دور هم جمع شویم. تولدت مبارک محمد امیرمظاهری. دوست داریم، در آغاز تانیه‌های آمدنت تکرارت می‌کنیم تا بدانی که هنوز اینجا هستی و محکم ایستاده‌ای.